

ŠKOFIJSKI LIST

123.

Prečastiti duhovščini in vernikom ilirske cerkvene pokrajine pozdrav in blagoslov v Gospodu!

Zadeva o izseljevanju in preseljevanju avstrijskih narodov v druge dežele je dandanes zelo važna in nujna. Izseljevalno vprašanje je pri nas na dnevnem redu in se mora kmalu rešiti, ako nočeta država in cerkev trpeti velike gmotne in moralne škode. Ta zadeva je v Italiji in na Nemškem s postavo za varstvo izseljencev in z zavarovanjem za starost povoljno rešena, in tudi naše avstrijsko ministrstvo je priredilo načrt postavbe v varstvo izseljencev, ki ga je te dni predložilo državnemu zboru; tudi zavarovanje za starost je na dnevnem redu.

Odkar je v Nemčiji vsled starostnega zavarovanja izseljevanje prenehalo, so nemške prek-morske družbe vrgle svoje mreže v Avstrijo in Rusijo, da ne izgubijo velikanskega dobička, ki ga zaslužijo pri prevažanju izseljencev. Žalibog je naša avstro-ogrška država med vsemi evropskimi državami v tem oziru v prvi vrsti. Lansko leto se je izselilo okoli 600.000 avstrijskih in ogrskih državljanov v bližnje evropske dežele ali pa čez morje v Ameriko, Afriko in Avstralijo, t. j. 246 odstotkov vsega prebivalstva. Letos pa izseljevanje v Ameriko še bolj narašča. Samo v Ameriko se je v prvih šestih mesecih t. l. iz Avstro-Ogrske izselilo 110.713 državljanov, med tem ko se jih je lani v istem času izselilo le 75.527. Samo v goriški nadškofiji se preseli na leto okoli 2700 ljudi. Kar se tiče ljubljanske škofije, se izseli na leto od 4000 do 5000 ljudi; letos pa je od aprila do avgusta samo v Ljubljani kupilo liste za Ameriko okoli 5800 vernikov.

To izseljevanje in preseljevanje prebivalcev ni nič novega v zgodovini. Že Noetovi potomci so se vsled babilonske zmešnjave razcepili in raztresli na vse dele sveta. Različna ljudstva, ki so vsled greha nastala, je Kristusova vera in ljubezen zopet združila v eno krščansko ljudstvo. Tudi izraelski očaki Abraham, Izak in Jakob so celo življenje potovali, iskajoč v rodo-

vitnem Egiptu kruha in omike. Od 4. do 7. stoletja po Kristusu se je godilo takoimenovano preseljevanje narodov od vzhoda na zapad. Nemikani, čili narodi so po božji previdnosti poklicani vtrli v rimsko trhlo državo ter jo opustošili. Ali ravno ta divja ljudstva so poleg nepopisnega zla prinesli zapadni Evropi tudi to dobroto, da so skvarjeno rimsko državo s svojo krvjo prenovili in zboljšali. Na razvalinah ogromnega rimskega cesarstva so se ustanovile novne države, katere je katoliška cerkev s svojim duhom in omiko preustrojila.

V začetku 11. stoletja je nenavadno gibanje šinilo v krščanske narode. »Pojdimo v sveto deželo, otmimo nevernikom grob Kristusov!« — to je bil bojni klic, katerega je bil zagnal med krščansko ljudstvo puščavnik Peter Amienski. Sam papež Urban II. se je postavil na čelo temu navdušenemu gibanju. In valile so se skozi dve stoletji nepretržne vrste križarjev proti Carigradu, skozi Malo Azijo ali naravnost po morju v sv. deželo. Angleži, Francozi, Nemci, Italijani, Čehi, Poljaki in Ogrji so tekmovali, da bi osvobodili sv. deželo in v njej ustanovili krščansko kraljestvo. Akoravno te križarske vojske niso dosegle popolnoma svojega namena, so vendarle v marsičem koristile krščanskim narodom. Spoznali so ob tej priložnosti tuje kraje, ljudstva in njih šege, našli so nove poti zapadni trgovini; narodi so se združili in navdušili za verske ideale; ustanovili so se viteški redi, povzdignil se je srednji stan, posebno kmetijski itd. — Torej ima preseljevanje tudi svoje dobre strani.

Da, še več! Izseljevanje zahteva sama narava, zato bi bilo nespametno ga popolnoma zabraniti in zatreti. Kadar v kakem kraju pomanjkuje živil zaradi slabe letine, je naravno, da jih iščejo ljudje drugod, celo v daljnih krajih. Nasprotno prihajajo k nam trgovci z daljnih krajev — saj so dandanes vsled železnic, paro-

brodov in avtomobilov daljave izgnile — ter nam prodajajo sadeže njih zemlje in njih rok. Ljudje so se vedno selili in se tako seznanili drug z drugim; vsled tega se je vedno bolj razvila omika, je cvetela trgovina in so se zboljšale gospodarske razmere. Tudi v naših krajih in slabih časih je dovolj vzrokov in prilik za izseljevanje. Kadar se starejši sin oženi in se mu družina množi, njegovi bratje in sestre nimajo več prostora ne ostanka v rojstni hiši ter gredo po svetu s trebuhom za kruhom. Ako oče razdeli premoženje na enake dele med svoje sinove, in se ta delitev pri njih potomcih ponavlja, je naravno, da deleži ostanejo vedno manjši in se na njih ne da več živeti. Zato hajdi v svet! Po nekaterih manj rodovitnih krajih naše domovine silijo ljudi k izseljevanju uboštvo, pičli zaslužki in slabe letine, sploh neznošne socialne in gospodarske razmere. Na Goriškem so nekateri koloni nezadovoljni, ker se jim zdi, da so od svojih gospodov preveč odvisni in zatirani vsled trdih najemnih pogodb ter se izseljujejo v Ameriko. V Dalmaciji in drugje je trtna uš uničila dober del vinogradov, glavni vir njih blagostanja, tako da morajo iskati ljudje drugod zaslužka in živeža. Slični razlogi tirajo iz domovine tudi Slovence po Kranjskem in drugod. Kamenito Istro, katero ne imenujejo brez vzroka tužno, zadevajo, žal, le prepogosto slabe letine. Zato so po nekaterih krajih ljudje primorani iskati si kruha na tujem. Ti siromaki, ki so prej komaj živeli, si v tujini s pridnimi rokami zaslužijo lepe denarce, da lahko plačajo svoje stare dolgove, zgradijo ali popravijo hišo. Marsikateri izseljenik si je, povrnivši se v domovino, s prihranjenimi dolarji kupil svet, katerega je prej gospodu obdeloval. K tem gmotnim koristim dodaj še znanje sveta, samozavest, olika, katere marsikateri pameten izseljenec prinese domov. Ali, žalibog, tem gmotnim pridobitvam se ne dajo primerjati mnoge telesne in dušne nevarnosti in škode, ki pretijo izseljencem.

Sveta dolžnost nam je, da tu najprej opozorimo svoje vernike na nevarnosti in žalostne nasledke, ki grozijo izseljencem v versko-nravnem oziru. Katoliška vera je korenina in temelj človeške pravičnosti, podlaga časne in večne sreče, največje bogastvo in največji zaklad. Dokler je mlad človek doma v krogu svojih, pod nadzorstvom dobrih staršev in duhovnega pastirja, obiskuje rad domačo cerkev ter spolnjuje krščanske dolžnosti. Ko pa se preseli v tuje kraje, postane sam svoj, neodvisen, brez vodstva in podvržen vplivu novih razmer, ki ga obdajajo.

Že pri odhodu iz domovine in pri dohodu v tujino prežijo nanj brezvestni agentje, da ga vlove v svoje mreže. V tujini sliši nove nazore in krive nauke, vidi slabe zglede, vidi, da se vse klanja zlatemu Bogu — dolarju, nudijo se mu razne prilike k razuzdanemu življenju. Začetkoma še moli in se slabemu zoperstavlja, ali ker nima priložnosti obiskovati cerkve in prejemati sv. zakramentov, ga moč slabega zgloda in slabo pozelelenje prevladata, da pade in se pogreza v greh vedno niže. Ko je enkrat pokvarjen, mu mrzi cerkev, in liberalci, radikalci ali socialisti ga kmalu speljejo v svoj tabor. »Največja nesreča,« tako piše neki frančiškin iz Brooklyna, »največja nesreča za naše ljudi je, ako pridejo v naselbine, kjer ni slovenskega duhovnika, ali gredo v gozde ali na farme, kjer ni katoliških cerkva. In če so morda v teh krajih katoliške cerkve, se naši ljudje ne zmenijo zanje. Slovaki in Poljaki, ki so se izselili v Ameriko, vprašajo najprej, kje je katoliška cerkev, in gredo tja, četudi besede ne razumejo. Ako jih je količkaj več, prosili bodo dotičnega katoliškega župnika, da jim preskrbi za Velikonoč spovednika. Slovenec se za to malo zmeni. Ako so njegovi predniki ustanovili kako slovensko katoliško društvo in so v njem kaki dobri možje, se še nekaj skrbi za opravljanje verskih dolžnosti, drugače pa se slovenski naseljenec malo briga za vero in cerkev. Silno žalostno je videti take naselbine, kar zjokati se je nad njimi. Ko je neki naš misijonar o Velikinoči prvič prišel domov iz takih naselbin, je vzkliknil: »Sram me je bilo, da sem Slovenec! Toliko podivjanosti, nemoralnosti, pijančevanja, kakor v teh naselbinah, nisem še videl.«

Silno veliko škoduje našim ljudem razvada, ki so jo prinesli s seboj iz domovine, namreč hoditi v nedeljo v gostilne. Anglež in Amerikanec porabita nedeljo, da se dobro prepita, gresta v cerkev, popoldne pa čitata na hodniku pred hišo velike nedeljske izdaje listov. Slovincu je pa nedelja dan, da gre obligatno v gostilno.

Če slovenski misijonar svari gozdarje, naj ne gredo v naselbine in gozde, dobi za odgovor: »Saj nisem prišel sem molit, temveč delat in kaj zaslužiti!« To je res žalostno, da velja denar več ko duša in dar sv. vere.

Drugo zlo za naseljence je skupno stanovanje, ki se imenuje »boarding-house«, t. j. hiša, kjer ima en mož s svojo ženo več moških na stanovanju in hrani. Gospodar hoče, da tudi njegova žena kaj zasluži. Zato vzame mož večje stanovanje in kakih 10 do 15 fantov in mož na

»board«, katerim preskrbuje žena hrano in perilo proti primerni odškodnini. To skupno stanovanje je v нравnem oziru zelo nevarno, posebno oženjenim. Koliko prokletstva in celo pobojev so rodili ti »boarding-housi«, se ne da popisati.

Tudi ameriška prostitucija okužuje tisoče naših mladeničev in jih peha v nemoralnost in po njej v brezverstvo.

Na nekaterih krajih Goriškega in sosednjega Kranjskega se je vdomačila razvada, da gredo mlade matere v Egipt kot dovilje, dekleta pa kot služkinje, pestunje, sobarice. Skušnja uči, da se ene in druge večkrat pokvarijo, divje žive ali celo zaradi ženitve od katoliške vere odpadejo. Že parkrat se je zgodilo, da je katoliška Slovenka postala mohamedanka.

Tudi na Vestfalskem je, kakor pripovedujejo naši misijonarji, med slovenskimi delavci zavlada verska mlačnost in brezbržnost, tako da se jih mnogo odtuji katoliški cerkvi in slovenski narodnosti.

Silno veliko izseljencev pokvari s l a b o č a s o p i s j e. Izmed 12 slovenskih listov, ki izhajajo v Ameriki, sta samo dva katoliška: »Amerikanski Slovenec« in Ave Maria«. Drugi so pa vsi ali odločno rudeči ali pa rudeče pobarvani. Njih vpliv je pogubonosni; zato bo treba resno ukreniti, da se vpliv teh listov omeji.

Versko mlačnost pospešujejo tudi nek a t o l i š k e š o l e v Ameriki, v katere pošiljajo Slovenci svojo deco, ako nimajo svojih šol, — in naposled m e š a n i z a k o n i. Katoliška cerkev je vsled teh žalostnih razmer samo v Zjedinjenih državah Severne Amerike zgubila doslej več ko 12 milijonov svojih udov. Ali ni to strašna zguba in nesreča za katoliško cerkev in dotične odpadnike? — Želeti bi bilo, da bi katoliški izseljenci prenovili Ameriko v versko-nravnem pogledu ter pomnožili vrste tamkajšnjih dobrih katoličanov. Skušnja pa uči, da skvarjeni ali mlačni katoličani, lahkoživci, koristolovci, klateži, ki se nahajajo med izseljenci, ne samo niso kos tej visoki nalogi, ampak delovanje katoliške cerkve celo zavirajo.

Nič manj pogubonosno je prekmorsko izseljevanje v g o s p o d a r s k e m o z i r u. Zgubo, veliko škodo trpi naša domovina s tem, da ji izseljenci odtegnejo svoje telesne in dušne moči. Država vrh tega zgubi toliko mladih vojakov. Vojaške oblasti so dognale, da je neka angleška družba v zadnjih desetih mesecih nič manj kakor 112.000 vojaščini podvrženih mladeničev in mož prepeljala v Kanado.

Delo je kapital, in ves ta kapital delavnih moči se vsled izseljevanja odtegne naši državi v korist druge države. Dlan in um naših državljanov pospešujeta razvoj obrtnije in poljedelstva v tujih državah, med tem ko pri nas oboje peša.

Naši ljudje mislijo, da leži v Ameriki toliko zlata in srebra na cesti, da ga kar v prgišče zajemaš in naenkrat obogatiš. Ali svetle ameriške dolarje je treba ravno tako kakor pri nas trdo zaslužiti. Ko bi kateri tako pridno doma delali kakor na tujem, bi še prej obogateli. Če pa kdo ne zna v Ameriki varčevati, kakor Italijani, ki pošiljajo ali prinašajo vsako leto milijone domov, ter ves zaslužek v nedeljo in soboto skoz grlo požene, mu ne pomaga nobena še tako dobra služba ali plača.

Res je, da v Ameriki nekateri zaslužijo v 14 dneh toliko denarja, kolikor ga doma niso imeli celo leto. Ali kaj pomaga, ker se taki ne znajo brzdati ne v pijači, ne v obleki, kar se rado dogaja pri ženskem spolu. Tudi se gojijo velike potrate pri raznih veselicah. V takozvanih kempah (camp), t. j. v leseni baraki sredi gozda, kjer prebiva kakih 40 do 100 gozdarjev pod vodstvom gospodarja in njegove žene, se marsikateri gozdar tako zadolži, da mu ne ostane vinar od vsega zaslužka. Gospodar kempa (boss) ima namreč malo gostilno v kempu, kjer prodaja pivo, žganje, vino, kar kdo hoče. To je pa vir zlega. Ob koncu meseca nekateri ne dobi od svoje plače ne samo nič, temveč mu gospodar zapiše še nekaj dolarjev dolga.

Veliko izseljencev se pri delu ponesreči. Ker ni v Ameriki postavnega zavarovanja za delavce, se vrnejo ti siromaki v svojo domovino in jih mora občina rediti.

Kar se tiče z d r a v s t v e n e g a stališča, je samo ob sebi umevno, da so skupna, prenapolnjena stanovanja v boardih in kempah zelo škodljiva. Tudi stanovanja po mestih, ki nimajo ne luči ne zraka, so veliko zlo, posebno za žene in otroke. V vseh večjih mestih Amerike cvete industrija ali obrt. Po tvornicah rabijo velike stroje, katere vodijo tisoči človeških rok. Ker so pa naši izseljenci večinoma poljedelci in torej ne večji strojnemu delu, zato morajo dela iskati po farmah, gozdih in rudokopih. Da je pa tako delo pod zemljo in tudi v gozdih telesu škodljivo, je naravno. Večkrat opažamo, da se vračajo v domovino izseljenci ubiti na duši in telesu, hromi ali na udih poškodovani, smrtno blede, nekateri celo topi in zmešane pameti.

H koncu nam je treba kazati tudi na slabe posledice izseljevanja v n a r o d n e m o z i r u.

Žalostno dejstvo je, da izseljenci, ki nimajo narodnih šol in narodnih duhovnikov, v tretjem ali četrtem rodu, ako že ne prej, zgubijo svojo narodnost, s tem, da se poangležijo ali ponemčijo. In ravno Slovencem in Hrvatom primanjkuje v tujini narodnih šol, cerkvâ, zavodov in dobrih narodnih duhovnikov. Slovenci imajo le v sedmih naselbinah svoje župnijske šole, v drugih zahaja deca v javne. Kdor stopi na ameriška tla, postane hitro navdušen Amerikanec z dušo in telesom. Ta vrtinec zgrabi tudi mnogo naših rojakov. Še prej kakor v Ameriki se ponemčijo naši ljudje na Nemškem, ako se stalno tam naselijo. — K značaju kakega naroda pa ne spadata samo vera in jezik, ampak tudi narodno mišljenje, samozavest, narodni običaji in šege, narodne noše itd. Žalibog se pri nekaterih slovenskih izseljencih vse to zgubi v širnem amerškem morju.

Zadnja, a nič manj globoka in nevarna rana, ki vsled izseljevanja razjeda kosti in mozeg našega naroda, je izseljevanje zakonskih mož ali žen brez družine. Ta razvada dela ne samo stotipe posameznikov, ampak cele družine nesrečne. To je v socialnem oziru največje zlo za naše ljudstvo in najbolj črna stran izseljeništa. Mož odide sam v Ameriko, kakor si misli, za dve ali tri leta, da bi si hitro kaj zaslužil in kakor hitro vrnil domov. Da bi ložje izhajal, zapusti ženo in otroke doma. Nasprotno zapusti mlada žena družino in gre za nekaj let služiti v Egipt. To zadnje se dogaja posebno v goriški okolici. Ako mož zapusti družino, je ta brez glave, bi rekel obglavljena. Če pa žena zapusti družino, manjka ji duša. Naravno je torej, da se vsled tega družinsko življenje zrahlja, in če te nenaravne razmere dolgo trajajo, naravnost uniči. Otroci postanejo brez očetovega nadzorstva poredni in razuzdani. Dobra mati nima dovolj moči in razumnosti, da bi krotila neposlušne in svojeglavne otroke. V hiši zavlada nered, prepir, zapravljanje in premoženje, ki je brez pravega gospodarja, gre pod zlo. Ne samo za vzgojo in prihodnjo srečo otrok za take razmere škodljive, tudi za zakonske same so strašna nevarnost. V Ameriki je pijače več kakor pri nas in pije se veliko. Vsak večer, ko pride mož z dela, si ga privošči dobro mero. Vsled tega se mu poželjivost še bolj vnema. Tudi so mnoge slabe priložnosti in dosti zapeljevanja. V Ameriki pridejo namreč skupaj vsi mogoči elementi, ki drug drugega zapeljujejo. V nesrečo so mnogim tudi žalostne razmere po skupnih stanovanjih. Ali vse te grešne priložnosti bi pameten, pobožen kristjan s pomočjo milosti božje premagal, ako bi imel blizu duhovnika in cerkev.

Žalibog živi mnogo naših rojakov po gozdovih in naselbinah, kjer leta in leta ne čujejo božje besede, ne hodijo k sv. maši in ne prejemajo svetih zakramentov. Beró slabe liste, poslušajo grdo govorjenje dan na dan. Molijo malo ali nič. Ali je potem čudno, če začne po malem omahovati tudi najstanovitnejši mož, ali je čudno, ako naposled pade? Tako pade enkrat, pade drugič, in kamen se začne valiti navzdol. Ako pri teh padcih omrznene ljubezen do žene, ljubezen do otročičev, ako si mož dobi celó drugo ženo in se necerkveno poroči, se lahko da razlagati. Če se tak siromak povrne v domovino, ne more več z jasnim in ljubeznivim pogledom zreti svoji ženi v obraz: zakonska ljubezen in zvestoba sta proč za vedno! Če pa žena zapusti moža in otroke, da ide služiti na tuje, je še slabše. Njen mož ostane brez družice, brez podpore in oskrbe, otroci pa brez matere in krščanske vzgoje. Ker ne najde mož doma primerne družbe, ne postrežbe, začne zahajati v krčmo. Ta postane njegov drugi dom, zdravje in življenje tam zapravlja, zakonska zvestoba pride v nevarnost, oba začneta živeti na svojo roko. Sicer izpočetka piše mož ženi, naj pride domov, ali ta mu pošlje, da ga potolaži, nekaj turških ali egipčanskih lir, ki nimajo blagoslova božjega. Na to mož molči, saj je dobil toliko, da plača krčmarja. Ta slučaj se ponavlja parkratov, dokler drug na drugega ne pozabita. Če se tudi mati čez veliko let vrne iz Egipta, vprašajo otroci očeta: »Kdo je ta gospa?«

Preljubi v Kristusu! To so vnebovpijoči grehi, grehi zoper naravne in božje postave, to je pogin našim družinam in občinam. A kaj naj rečem o onih sinovih, ki brez potrebe samo iz radovednosti in svobodoljubja gredo na tuje čestokrat z denarjem svojih starišev? Ti se zaradi svoje neizkušenosti, domišljavosti in lahkomišljenosti še prej pokvarijo. Proč od dobrih staršev in duhovnikov, obdani od slabih sodrugov in zapeljivosti sveta postanejo kmalu naprednjaki ter prezirajo vsako oblast, očetovsko in duhovsko. Če kaj denárja privarčujejo, ga ne pošljejo svojim staršem, ampak drugim osebam ali svojim zaročnicam. Kako je mogoče, da bi Bog blagoslovil tako nehvaležne sinove? Kaj bo iz takih sinov, katerim so zmešale glave ameriške svobodomiselné ideje? Gorje, če pridejo ti polizobraženci, povrnivši se domov, do vlade v občini!

Ker torej pretijo tolike nevarnosti našim izseljencem v versko-nravnem, narodnem, gospodarskem, zdravstvenem in družinskem oziru, ker prekmorsko izseljevanje rodi toliko zla na-

šemu narodu, je pač umestno, da mi kot nadpastirji vaših duš povzdignemo svoj glas in svarimo pred izseljevanjem, oziroma če je izseljenje za koga res potrebno, damo potrebna navodila, da se ogne tolikim nevarnostim in nesrečam.

Najprej Vam zakličemo: Ostanite doma, ako vas ne žene sila v tujino! — »Povsod dobro, doma najbolje« pravi pregovor. Ali ni vsakemu pri srcu ona hiša, kjer je ugledal luč sveta in je slišal prvo materino besedo? Ona cerkev, kjer je bil preroben v otroka božjega in vzgojen v sveti veri? Šola, kjer je dobil prvo izobrazbo? Oni kraj, kjer je preživel najlepša leta mladosti, kjer so njegovi starši, bratje in sestre, prijatelji in znanci? Ali nimamo nobenih dolžnosti do svoje domovine, ki nam je toliko dobrot izkazala? Zakaj ne posvetimo svojih duševnih in telesnih moči svoji domovini? Ali ni najslajša domača govorica, najlepša domača šega, najboljša domača verno ljudstvo? Ali res ne more dobiti priden in pameten človek dela in zaslužka v svoji ožji ali širši domovini, v naši lepi in bogati Avstriji? Čemu torej treba v tako daljne kraje čez morje, od koder ni tako lahko povratka? — Posebno odsvetujemo izseljevati se v Ameriko. Vzroke za to smo že navedli. Vsak slovenski izseljenec naj si torej dvakrat premisli, preden se poda v tujino. Lahko miselno izseljevanje se bo na vsak način maščevalo.

Starši, ne dopuščajte, da Vam sinovi zapustijo domačo hišo, ako niso dobro poučeni v krščanskem nauku, izšolali se v šoli, dozoreli v močje ter imajo dušna in gmotna sredstva za pot in bivanje v tujini. Ne pustite jih iti s trebihom za kruhom brez pravega cilja, temveč prepričajte se, ali bodo dobili v tujini dela in zaslužka in ali pridejo v dobro družbo. V ta namen obnite se do svojega dušnega pastirja.

Zakonski možje! Ne hodite sami brez svoje žene v Ameriko. Pojdita oba skup, ali pa nobeden! Ako gre mož sam, naj pošlje prvi denar, ki ga je zaslužil in mu preostaja, kot potnino za ženo in družino.

Žene! Storite vse, da mož ne odide sam v tujino, in skrbite, da greste za njim prej. — Izgovor, češ, da bo mož več zaslužil in prihranil, ako je sam, je ničeven in neresničen. Res je nasprotno. Mož več zapravi, ako je sam, in manj prihrani, kakor ako ima varčno ženo pri sebi. To potrjuje vsakdanja skušnjava. — Pa tudi če bi bilo res, da sam mož brez žene v tujini več zasluži, vprašam, kaj pomaga ves dobiček, ako

mož postane nezvest, žena nezvesta, ako se družinska sreča uniči? Ali bi ne bilo poniževalno za naš narod, ako bi imeli za denar vse naprodaj, tudi najdražje svetinje, nadnaravne blaginje, ki se sploh ne dajo ceniti?

Slovenski delavci! Nikar ne hodite v ameriške naselbine, kjer ni slovenskega duhovnika. Zlasti v gozde ne hodite delat in stanovat, ker so tam razmere naravnost strašne in za vašo srečo in telo pogubonosne.

Dragi izseljenci! Dokler niste stalno izven naše cerkvene pokrajine kje naseljeni, dokler še mislite vrniti se v domovino, ste še zmerom naše ovčice in spadate pod našo nadpastirsko oskrb. Razložili smo vam koristi in nevarnosti, s katerimi je združeno izseljevanje. Da vam bode bivanje in delovanje v tujini v dušno in telesno korist, v časno in večno srečo, ne pozabite na svoje krščanske dolžnosti. Bridko je zapustiti milo domovino, pretrgati tiste nežne vezi, ki vas vežejo na svoje prijatelje in znance. Trpljenje in nevarnosti vas čakajo med tujci, ki nimajo bratskega srca za vas. Ali sv. vera in spolnjevanje verskih dolžnosti vas bode tolažilo in vam lajšalo življenje v tujini. Varujte se greha! Spomnite se, da vas spremlja in gleda povsod božje oko in da vas brani vsemogočna desnica božja. Bog, vaš milostljivi in dobrotljivi oče, vas ne bo zapustil, ako ga boste častili, ljubili in njegove zapovedi spolnjevali. Zakaj »njegovo usmiljenje jim je od roda do roda, kateri se njega bojijo« (Luk. 1, 50). Ako boste krščansko živeli, bo Bog razlil svoj blagoslov na vaše delo in vašo družino. Pri tem izseljevanju poslužite se vedno družbe sv. Rafaela, oziroma kolodvorske in parobordne straže, ki vam pojde vsestransko na roko!

Vsak izseljenec naj se, če le mogoče, preseli tja, kjer je slovenska župnija in se takoj pri svojem prihodu oglasi pri novem župniku, kateremu naj pokaže krstni izpisek o sebi in svojih ter spričevalo o zakonskem ali samskem stanu, da ga novi dušni pastir pouči o ameriških cerkvenih zapovedih.

Prečastiti dušni pastirji! Vaša in naša sveta dolžnost je skrbeti za izseljence, ki so podvrženi večjim nevarnostim in večji reveži kakor domači duhovnjani. Ako boste slišali, da hočejo vaši duhovnjani iti na tuje, bodisi začasno ali stalno, poizvedite, kdo so ti, koliko jih je, kakšen posel imajo ali so sposobni za pot in delo v tujini, kam hočejo iti in kje se mislijo naseliti. Ako se na podlagi teh poizvedb prepričate, da

dotičniki nimajo potrebnih lastnosti in sredstev za izseljevanje in da jim bo le v dušno in gmotno škodo, ali da nimajo potrebe izseliti se, odsvetujte in branite jim na vse moči zapustiti domači kraj. Če pa imajo resnične vzroke za izselitev in so po vašem mnenju za to sposobni, sporočite to hitro družbi sv. Rafaela oziroma kolodvorski in parobrodni straži, da jih pouči in s potrebnimi papirji oskrbi. Kolodvorska in parobrodna družba ima svoj sedež v Trstu, kamor se iz naših južnih krajev navadno izseljenci pripeljejo. K vsakemu parobrodu prideta dve ženski, ki imata na belorumeni petlji podobo Matere božje. To so krščanske stražarice, katerim se pošteno dekle brez skrbi izroči. Zaupniki družbe sv. Rafaela bodo izseljence priporočili katoliškemu društvu in zavodom v tujini in jim tudi pri vkrcanju na ladjo s svetom in dejanjem pomagali. Ker se izseljeni zakonski možje večkrat izgovarjajo, da se njih žena noče preseliti s svojim možem v tujino, zato ker ji dušni pastir to brani, se vam izgori navedenih vzrokov nalaga, da tega v prihodnje ne zabranjuate, razen v prav izrednih slučajih.

Ako se bliža dan ločitve in odhoda, bo skrbni dušni pastir odhajajoče svoje ovčice še enkrat zbral, tolažil, k dobremu spodbujal in svaril pred nevarnostmi hudobnega sveta in — kar je najbolj potrebno — pokrepčal jih za daljno pot z zakramenti sv. pokore in Sv. Reš. Telesa. — Ako je število izseljencev večje, naj priredi zanje posebno službo božjo s primernim govorom.

Po odhodu izseljencev ne sme prenehati tozadevna očetovska skrb dušnega pastirja. Lepi opomini, dobri sklepi, poslovilne besede duhovnika in staršev ne smejo zamreti v hrupu in dirindaju novega sveta, da ne ostanejo brez uspeha. Zaraditega je treba, da ostane dušni pastir kolikor mogoče v stiku s svojimi ovčicami v tujini, da pozve o njih življenju, razmerah in potrebah in če je treba, zopet priporoči družbi sv. Rafaela, ki ima svoje zastopnike tudi v tujini.

Ako se izseljenci zopet povrnejo v svojo prejšnjo domačijo, bode dušni pastir skušal ozdraviti rane, katere jim je zadala tujina. Morda niso več prejšnji dobri kristjani in Slovenci, morda so s svojim novimi nazori in slabim življenjem nevarni svojim domačinom. Tedaj bode morali, prečastiti bratje, zopet skušati popraviti, kar je na njih skvarila tujina. Morda bo treba poskrbeti ponesrečencem tudi gmotne podpore.

Da pa ti naši nasveti in opomini ne ostanejo samo na papirju, odredujemo in zaukazujemo kot vaši nadpastirji v Gospodu to-le:

1. Ker sta družba sv. Rafaela za izseljence in kolodvorska in parobrodna straža po naših krajih še premalo znani — saj se jih izseljenci le malo poslužujejo — nalagamo dušnim pastirjem, da svoje duhovnjane nanjo opozorijo v pridigi ali pri krščanskem nauku, pri govorih v katoliških društvih ali vsaj z oznanili, prilepljenimi na cerkvena vrata.

2. Ker uspešno delovanje imenovanih katoliških družb brez denarnih sredstev ni mogoče — saj imajo njuni zastopniki mnogo pisarij, poti, zamude časa, in celo revnim izseljencem pomagajo z denarjem — naj se v ta namen v vseh cerkvah, kjer je nastavljen dušni pastir, v nedeljo (ali praznik) po prečitanem tem pastirskem listu nabira miloščina ter odpošlje škofijskemu ordinariatu, ki bo nabrani denar med obe društvu primerno razdelil.

3. Ker v izseljeniških krajih, posebno v Ameriki manjka dobrih slovenskih duhovnikov in zaraditega izseljenci ne obiskujejo cerkve, želimo, da se za to oglasijo pri svojem škofu tisti, ki imajo za to poklic in sposobnost.

Bratje! tudi mi potujemo skozi solzno dolino proti nebeški domovini. Zato sklepamo ta pastirski list z besedami sv. Pavla do Hebrejcev XIII. 14, 17, 18, 20: »Saj nimamo tukaj obstoječega mesta, temveč iščemo prihodnjega... Bodite pokorni svojim predstojnikom in bodite jim podložni; zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bodo za vaše duše odgovor dajali, da z veseljem to delajo in ne zdihovaje... Molite za nas... Bog nam miru kateri je izvedel od mrtvih Gospoda našega Jezusa Kristusa, velikega pastirja ovčic... naj vas stori pripravne k vsemu dobremu, da storite njegovo voljo, in naj stori v vas, kar je dopadljivo pred njim po Jezusu Kristusu, kateremu bodi čast vekomaj. Amen!«

Na dan sv. Rafaela, dne 24. oktobra 1913.

† **Frančšek Borgia,**
knezonadškof goriški.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof ljubljanski.

† **Anton,**
škof krški.

† **Andrej,**
škof tržaški in koperski.

Trifon,
škof poreško-puljski.

Duhovnim pastirjem.

Krasen in pomenljiv je bil naš katoliški shod. Posebno ganljiva je bila posvetitev brezmadežni Devici Mariji. Naj bi se spomin na ta trenutek in sploh na letošnji katoliški shod vedno med nami ohranil!

Da se to zgodi, zato določim, da se posvetitev ponavlja vsako leto dne 8. decembra na praznik Brezmadežne. Ponovi naj se pri vsakem dopoldanskem duhovnem opravilu.

Naj gospodje svoj govor o prazniku tako uredi, da se more koj po govoru posvetitev opraviti. Misli za govor podaja posvetitev sama, ki se glasi:

Brezmadežna Devica, Mati božja, Marija, vsi zbrani posvetimo sebe in svoj rod Tebi, ki pri Bogu vse premoreš. Srčno in zaupno Te prosimo, vzemi nas milostno v svoje varstvo in ne dopusti, da bi nas in naš rod premagali sovražniki Tvoji in Tvojega božjega Sna.

Brezmadežna Devica, ki si tako trdno verovala besedam angelja Gabriela in si kot Devica rodila Luč, ki razsvetljuje ves svet, pomagaj nam, da ohranimo vero v Boga Očeta, Stvarnika nebes in zemlje, vero v Boga Sina, našega edinega Odrešenika in Učenika, v Boga Svetega Duha, ki je poslan cerkvi, da jo ohrani v resnici in ohrani vsake zmote.

Brezmadežna Devica, Mati Jezusa, začetnika in nevidnega poglavarja svete nezmotljive in edine zveličavne katoliške cerkve, pomagaj nam, da ostanemo zvesti katoličani, da ne priznamo drugega učitelja in voditelja na potu v večnost, kakor to sveto cerkev, ki nam govori po nasledniku sv. Petra, po rimskem papežu in po naslednikih apostolov, po škofih združenih s papežem.

Brezmadežna Devica, ki si strla glavo peklenški kači, pomagaj nam, da uidemo njenemu zalezovanju in premagujemo silne strasti naših src, da premagujemo poželenje oči, poželenje mesa in napuh življenja; pomagaj nam, da ostanemo ne le verni, ampak tudi ponižni, nedolžni, čisti, zmerni, trezni, krotki v besedi in dejanju, polni srčne ljubezni do Boga in do bližnjega.

Brezmadežna Devica, ki si kljub najhujšim bridkostim ostala zvesta Bogu in se sedaj v nebeški slavi vekomaj veseliš, pomagaj, da tudi mi ostanemo v veri in v življenju po veri stanoviti do konca in po smrti pridemo iz te solzne doline v pravo dčmovino, kjer ne bo ne solza, ne bolečin, ne nevarnosti, ampak popolno veselje, ki ga je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo. Amen.

V prvem odstavku je splošna prošnja za pomoč v nevarnostih naših dni. V drugem odstavku se prosi za milost vere, v tretjem za zvestobo katoliški cerkvi, v četrtem za življenje po veri in v petem za stanovitnost do konca.

Posvetitev naj bere prav glasno, slovesno in ne prehitro duhovnik na prižnici, da ga vsi navzočni slišijo, ki naj, ako mogoče z njim molijo. Morda se poskrbi za lepe podobice Brezmadežne z molitvijo na hrbtu.

Morda se poskrbi za lepe podobice Brezmadežne z molitvijo na hrbtu.

Akoravno na zemlji mnogo trpimo, da le ne bi zgrešili našega zadnjega namena! V to naj nam pomaga Brezmadežna!

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1913.

† Anton Bonaventura l. r.,
knezoškof.

Privilegia et facultates ab apostolica sede concessa sacerdotibus qui Pio operi propagationis fidei operam suam impendunt.

I. Cuique Sacerdoti, cui munus demandatum fuerit in aliqua Paroecia, aut in aliqua Communitate, colligendi eleemosynas pro Pio Opere Propagationis Fidei, quantacumque sit pecuniae vis, quae ab ipso colligatur, aut etiam, qui de propria stipe in capsam eiusdem Pii Operis im-

ferat pecuniae summam illi parem quam una solveret decuria, conceditur:

1o privilegium personale Altaris tribus in qualibet hebdomada diebus;

2o facultas elargiendi cum adnexa plenaria Indulgentia Benedictionem christifidelibus in

articulo mortis constitutis, servato ritu et forma a s. m. Benedicto XVI praescriptis in Constitutione quae incipit Pia Mater;

3o facultas benedicendi unico Crucis signo, privatim quodcumque, publice vero tempore Missionum, Spiritualium Exercitiorum, Adventus et Quadragesimae, quando conciones ad populum habuerint, coronas, cruces, crucifixos, parvas statuas ac sacra numismata, eisque applicandi indulgentias Apostolicas nuncupatas, nec non coronas eas quae a S. Birgitta nomen habent;

4o facultas benedicendi, unico Crucis signo, coronas iuxta typum coronarum SS. Rosarii contactas, eisque adnectendi indulgentias a Patribus Crucigeris nuncupatas;

5o facultas applicandi crucifixis indulgentias sanctae Viae Crucis pro infirmis, navigantibus, carceribus detentis, in partibus infidelium commorantibus, aliisque a visitandis eiusdem Viae Crucis stationibus legitime impeditis; servatis tamen ceteris conditionibus;

6o facultas benedicendi ac imponendi christifidelibus, servatis servandis, Scapularia SS. Trinitatis, Passionis D. N. Iesu Christi, Septem Dolorum ac Immaculatae Conceptionis B. Mariae Virg., nec non B. Mariae Virg. a Monte Carmelo, cum potestate adhibendi unicum formulam in eorum benedictione;

7o facultas adscribendi christifidelibus Tertio Ordini Saeculari S. Francisci Assis., benedicendo ac imponendo Scapulare et Cingulum, ceteris servatis servandis;

8o facultas adscribendi christifideles Archiconfraternitati Chordigerorum, benedicendo et imponendo Cingulum seraphicum;

9o facultas adscribendi christifideles Societati Militiae Angelicae, benedicendo atque imponendo Cingulum S. Thomae Aquinatis;

10o facultas benedicendi, cum adnexis indulgentiis, numisma B. Mariae Virg. Immaculatae;

11o facultas benedicendi, cum adnexis indulgentiis, numisma S. Benedicti Abb.

II. Cuique pariter Sacerdoti, qui ad quodcumque Consilium, seu Comitatum ipsi Pio

Operi dirigendo, vel promovendo pertinet, aut etiam qui ab Episcopo designatus Rector Dioecesis omnibus fungitur muneribus quae forent explenda per Consilium seu Comitatum eiusdem Pii Operis, nec non Sacerdoti, qui in anno summam respondentem mille subscriptionibus in capsam Pii Operis intulerit, undecumque eam acceperit, conceduntur:

1o facultates omnes superius enumeratae;

2o privilegium personale Altaris quinque hebdomadae;

3o facultas benedicendi, cum adnexis indulgentiis, coronas SS. Rosarii B. Mariae Virg.

Quod si contingat incompletam esse hic et nunc pecuniae summam, quae perdurante anni cursu foret colligenda, nihilominus Sacerdos, qui anni praecedentis summam integram collegerit, praefatis privilegiis et facultatibus uti poterit usque ad finem computationis currentis.

III. Cuique similiter Sacerdoti, qui ex aere proprio in capsam Pii Operis intulerit summam, quae illam aequet quam mille adscripti solverint, conceditur ut eius vita naturali perdurante gaudere valeat omnibus privilegiis et facultatibus, quibus gaudet quilibet ex Sacerdotibus in numero II recensitis, qui Consilarii constituti sunt eiusdem Pii Operis.

Die 26 iunii 1913.

Cum praesens elenchus ex authenticis documentis fideliter sit excerptus, Suprema S. Congregatio S. Officii illum publicari typisque mandari permisit.

De mandato D. Cardinalis Secretarii

Aloisius Giambene,

Substitutus pro Indulgentiis.

Na prošnjo osrednjega vodstva družbe za razširjanje sv. vere v Lijonu (Lyon, 12, Rue Sola) dovolim, da se smejo posluževati teh ugodnosti tudi vsi duhovniki ljubljanske škofije, ki so udje te družbe.

V Ljubljani, dne 25. oktobra 1913.

† **Anton Bonaventura** l. r.,
knezoškof.

Decretum S. Congregationis Rituum

de vigiliis ad Reliquias Martyrum persolvendis in nocte ante dedicationem ecclesiae.

Sacrorum Rituum Congregationi sequens quaestio, pro oportuna solutione, proposita fuit; nimirum:

Iuxta Pontificale Romanum tit. de ecclesiae dedicatione seu consecratione, celebrandae sunt vigiliae ante Reliquias sanctorum Martyrum quae in altari consecrando includentur; et canendi Nocturni et Matutinae Laudes in honorem eorundem sanctorum; quaeritur:

Nocturni et Laudes in casu sumendine sunt e novo Psalterio Breviarii Romani per dies hebdomadae disposito; an e Communi plurimorum martyrum; et quo ritu canendi?

Et sasra Rituum Congregatio, audito Commissionis Liturgicae suffragio, praepositae quae-

stioni rita respondendum censuit: »In casu vigiliae persolvantur cum Matutino trium nocturnorum et Laudibus de Communi plurimorum martyrum, sub ritu duplici, cum Oratione de III loco „Deus qui nos, omiso verbo annua, et nominibus reticitis, iuxta decretum n. 2886, Cennomanen., 14 iunii 1845!.«

Atque ita rescriptis ac declaravit. Die 18 augusti 1913.

L. † S.

Fr. S. Card. Martinelli,
Praefectus.

† **Petrus La Fontaine,** Ep. Charyst.,
Secretarius.

Vabilo k V. avstrijskemu karitativnemu shodu v Brnu.

Letos bo zboroval od 14. do 16. novembra v Brnu V. avstrijski karitativni shod.

Pripravljalni odbor sporoča o tem shodu:

Angesichts der Tatsache, daß in den letzten Jahren wiederholt sogenannte interkonfessionelle Kongresse stattgefunden haben, die sich in einer der katholischen Auffassung von der Wohltätigkeit bisweilen nicht gerecht werdenden Art mit einzelnen Fragen der Wohltätigkeit befaßten, kommt den katholischen Caritas-Kongressen eine besondere Bedeutung zu, indem es in erhöhtem Maße ihre Aufgabe wird, die Öffentlichkeit daran zu erinnern, daß die Triebfeder jeder caritativen Betätigung in erster Linie die christliche Nächstenliebe ist, welche dem Katholiken die Übung der geistigen und leiblichen Werke der Barmherzigkeit zur Pflicht macht.

Spored je naslednji:

Freitag den 14. November.

Abends zwanglose Zusammenkunft der Kongreßteilnehmer.

Samstag den 15. November.

8 Uhr früh Festgottesdienst im Dom.

10 Uhr vorm. konstituierende Versammlung im Landhaussaal.

Sektionsberatungen:

2—4 Uhr nachm.: Fürsorge für vor-
schulpflichtige Kinder.

Deutsche Sektion v. Elisabeth Gräfin
Romer.

Böhmische Sektion: Direktor Christian
Ječminek.

4— $\frac{1}{2}$ 6 Uhr nachm.: Jugendgerichtshilfe.

Deutsche Sektion: Referent noch un-
bestimmt.

Böhmische Sektion: P. Norbert Sme-
kal O. C.

$\frac{1}{2}$ 6—7 Uhr: Fürsorge für schulent-
lassene Mädchen.

Deutsche Sektion: Fürstin Bertha Lob-
kowitz.

Böhmische Sektion: Frl. Ruber.

Sonntag den 16. November.

$\frac{1}{2}$ 8 Uhr früh Gottesdienst in verschiedenen
Kirchen.

Sektionsberatungen:

9—10 Uhr vorm.: Vinzentinische Ar-
menpflege.

Deutsche Sektion: Ein Referent aus
Prag.

Böhmische Sektion: Ein Referent aus Prag.

½11—12 Uhr: Hauskrankenpflege.

Deutsche Sektion: Gräfin Stephanie Wenkheim.

Böhmische Sektion: Dr. Kadlewesky.

2—4 Uhr nachm.: Trinkerfürsorge.

Deutsche Sektion: Referent noch unbestimmt.

Böhmische Sektion: Hochw. Friedrich Konařík.

4—6 Uhr: Bahnhofmission.

Deutsche Sektion: Gräfin Louise Fünfkirchen-Liechtenstein.

Böhmische Sektion: Eine Referentin aus Prag.

½8 Uhr abends: Gemeinsame Festversammlung.

1. Festrede: Gefahr des sittlichen Verfalles unseres Volkes, Dr. Johann Sedlák.

2. Festrede: Kirche und Caritas, Graf Adam Romer.

Die Deutsche Sektion tagt im Gewerbesaal, die Böhmische Sektion im Raiffeisensaal.

128.

Letno poročilo „Družbe treznosti“. (Sveta vojska.)

Ljubljansko mesto.

Stolna župnija v Ljubljani, I. st. 137, II. st. 57, skupaj 194. — Sv. Jakob, župnija v Ljubljani, I. st. 18, II. st. 180, skupaj 198. — Lichtenturn v Ljubljani, I. st. 313, II. st. 309, skupaj 622. — Dij. dom. mis. dr. v Ljubljani, I. st. 14, II. st. —, skupaj 14 = 1028.

Dekanija Ljubljanska okolica.

Črnuče, I. st. 150, II. st. 24, skupaj 174. — D. Marija v Polju, I. st. 9, II. st. 20, skupaj 29. — Dobrova pri Ljubljani, I. st. 69, II. st. 120, skupaj 189. — Ježica, I. st. 4, II. st. 180, skupaj 184. — Št. Jakob ob Savi, I. st. 40, II. st. 147, skupaj 187. — Vič, I. st. 400, II. st. 189, skupaj 589 = 1352.

Dekanija Cirknica.

Begunje pri Cirknici, I. st. 29, II. st. 82, skupaj 111. — Bloke, I. st. 145, II. st. 157, skupaj 302. — Sv. Vid nad Cirknico, I. st. 20, II. st. 27, skupaj 47 = 460.

Dekanija Idrija.

Idrija, I. st. 12, II. st. 13, skupaj 25. — Črni vrh nad Idrijo, I. st. 6, II. st. 81, skupaj 87. — Žiri, I. st. 184, II. st. 201, skupaj 385 = 497.

Dekanija Kamnik.

Domžale, I. st. 142, II. st. 236, skupaj 378. — Homec, I. st. 192, II. st. 149, skupaj 341. — Komenda, I. st. 208, II. st. 320, skupaj 528. — Mečinje, I. st. 171, II. st. 109, skupaj 280. — Rova, I. st. 33, II. st. 70, skupaj 103. — Sela pri Kamniku, I. st. 4, II. st. 159, skupaj 163. — Stranje, I. st. 56, II. st. 159, skupaj 215 = 2008.

Dekanija Kranj.

Goriče, I. st. 81, II. st. 18, skupaj 99. — Sv. Križ pri Tržiču, I. st. 72, II. st. 376, skupaj 448. — Mavčiče pri Kranju, I. st. 76, II. st. 85, skupaj 161. — Predoslje, I. st. 9, II. st. 125, skupaj 134. — Smlednik, I. st. 1, II. st. —, skupaj 1. — Trboje, I. st. 92, II. st. 104, skupaj 196. — Šenturška gora, I. st. 49, II. st. 36, skupaj 85 = 1124.

Dekanija Litija.

Šmartno pri Litiji, I. st. 60, II. st. 180, skupaj 240. — Zagorje ob Savi, I. st. 10, II. st. 144, skupaj 154 = 394.

Dekanija Loka.

Reteče, I. st. 94, I. st. 72, skupaj 166. — Selca, I. st. 360, II. st. 60, skupaj 420. — Žabnica, I. st. 17, II. st. 179, skupaj 196 = 782.

Dekanija Moravče.

Čemšenik, I. st. 157, II. st. 10, skupaj 167 = 167.

Dekanija Novo mesto.

Šmarjeta, I. st. 5, II. st. 298, skupaj 303 = 303.

Dekanija Postojna.

Studeno, I. st. 40, II. st. 82, skupaj 122 = 122.

Dekanija Radovljica.

Breznica, I. st. 10, II. st. 33, skupaj 43. — Kropa, I. st. 33, II. st. 97, skupaj 130. — Ljubno, I. st. 32, II. st. 40, skupaj 72 = 245.

Dekanija Ribnica.

Ribnica, I. st. 60, II. st. 63, skupaj 123. — Struge, I. st. 107, II. st. 54, skupaj 161. — Škocijan, I. st. 139, II. st. —, skupaj 139 = 423.

Dekanija Semič.

Radovica I. st. —, II. st. 21, skupaj 21 = 21.

Dekanija Šmarje.

Javor pod Ljubljano, I. st. 20, II. st. 65, skupaj 85. — Višnja gora, I. st. 10, II. st. 158, skupaj 168 = 253.

Dekanija Trebnje.

Trebnje, I. st. 161, II. st. 105, skupaj 266. — Sv. Križ pri Litiji, I. st. 1, II. st. 78, skupaj 79. — Trebelno, I. st. 113, II. st. 34, skupaj 147 = 492.

Dekanija Trnovo.

Trnovo, I. st. 174, II. st. 59, skupaj 233. — Zagorje, I. st. 80, II. st. 61, skupaj 141 = 374.

Dekanija Vipava.

Podraga, I. st. 23, II. st. 43, skupaj 66. — Šturije, I. st. 97, II. st. 204, skupaj 301. — Erzelj,

I. st. 21, II. st. —, skupaj 21. — Goče, I. st. 104, II. st. 22, skupaj 126 = 514.

Dekanija Vrhnika.

Črni vrh nad Polh. gradcem, I. st. 5, II. st. 11, skupaj 16. — Dolenji Logatec, I. st. 28, II. st. 70, skupaj 98. — Polhov gradec, I. st. 13, II. st. 1, skupaj 14. — Rakitna, I. st. 49, II. st. 94, skupaj 143. — Zaplana, I. st. 35, I. st. 39, skupaj 47 = 345.

Dekanija Žužemberk.

Ambrus, I. st. 166, II. st. 35, skupaj 201. — Dobrnič, I. st. 22, II. st. 53, skupaj 75 = 276.

Skupaj v I. stopnji 4982 udov, v II. stopnji 6198 udov, vseh skupaj 11.180 udov.

NB. Seznam ni natančen, ker marsikatera družba ni poslala poročila.

129.

Državne kot sistemizirane priznane duhovniške službe

(v smislu zakona z dne 19. februarja 1910, drž. zak. št. 48).

Dodatno k enako naslovljenemu članku v »Škof. Listu«, 1905, str. 30, objavljamo dopis c. kr. deželne vlade z dne 11. oktobra 1913, števil. 26.895:

Das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht hat mit dem Erlasse vom 3. Oktober 1913, Zahl 57.465 ex 1912, am fürstbischöflichen Knabenseminare »Collegium St. Stanislai« in St. Veit bei Laibach, welches seit 16. September 1905 an Stelle des bis dahin bestandenen fürstbischöflichen Knabenseminares in Laibach getreten ist, die Stellen des Rektors, des Ökonomen und der acht Präfekten als im Zwecke des Gesetzes vom 19. Februar 1912, R. G. Bl. Nr. 48, systemisiert anzuerkennen befunden.

Über die Frage, ob und inwieweit den einzelnen Inhabern dieser Stellen ein Ruhegehaltsanspruch im Sinne des zitierten Gesetzes zusteht, beziehungsweise, ob der einzelne berechtigt ist, den Ruhegehalt eines selbständigen Seelsorgers oder eines Hilfspriesters in Anspruch zu nehmen, kann erst seinerzeit bei Vorliegen eines Ansuches um Gewährung eines Ruhegehaltes entschieden werden.

Iz tega odloka sledi, da se tudi zgoraj omenjenim duhovnikom štejejo leta, ki so jih preživeli v službi v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu, v pokojnino in torej tudi med petletnice.

130.

Različne opazke.

Duhovne vaje. Samostanski predstojniki naj blagovolijo, če tega še niso storili, do 20. novembra 1913 semkaj naznaniti imena duhovnikov, ki so letos ondi opravili duhovne vaje.

Grško-katoliški župni urad v Devetini (Devetina, P. Prnjavor v Bosni) prosi milih darov za zidanje nove cerkve. Dobra srca, ki se odločijo za kak dar, naj dotični znesek pošljejo naravnost

na omenjeni naslov, ali pa semkaj, da se vsa zbirka potem skupno odpošlje.

Zastopnik c. kr. centralne komisije za varstvo spomenikov na Kranjskem prosi za objavo, da nima cerkveno predstojništvo nikakih izdatkov, kadar dojde na uradni ogled, ker mu stroške povrne c. kr. ministrstvo.

Slovstvo.

Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem. Spisal Ivan Steklasa. V Ljubljani, 1913. Samozaložba. Natisnila Katoliška tiskarna v Ljubljani. Str. 341; 56 slik, dva načrta in dva zemljevida. Cena: nevez. 4 K, v platno vez. 5 K. — Vsebina: 1. Zemljepisni in statistični opis. 2. O najstarejši zgodovini šentruperškega kraja. 3. Sv. Rupert. Življenjepis in njegovo češčenje. 4. Utemeljitev šentruperške župnije. 5. Prvi upravitelji Savinjske marke. 6. Najstarejši obseg šentruperške župnije in prvi župniki. 7. Celjski grofi patroni šentruperške župnije l. 1393—1456. 8. Šentruperška župnija utelešena novomeškemu kapiteljnu. 9. Pod patronatom novomeškega kapiteljna. 10. Zgodovina in opis župnijske cerkve. 11. Cerkvene podružnice. 12. Župnijske gosposčine. 13. Kulturne razmere. — K izdaji te obširne in zanimive knjige je ordinariat v toliko pripomogel, da je naročil toliko izvodov, kolikor je na Kranjskem župnih uradov in kolikor ima »Škof. List« naročnikov, ki plačujejo polno naročnino 6 K. Vsi ti so v platno vezano knjigo dobili kot prilogo »Škof. Lista« v dar.

Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih. Dvajset pesmi v čast svetnikom. Za mešani

zbor zložil Stanislav Premrl, stolni regens chori in ravnatelj cecilijanske šole v Ljubljani. Part. 2 K 40 h, glasovi po 60 h. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Te pesmice so večinoma zložene tistim svetnikom in svetnicam na čast, katere naše ljudstvo posebno goreče časti. Napevi so izvorni in zanimivi v harmonizaciji, zato jih priznani glasbeniki cerkvenim zborom toplo priporočajo.

Moč priprošnje sv. Antona Padovanskega. Zgledi. Zbral dr. Jos. Ant. Keller. Ljubljana 1913, založila »Katoliška Bukvarna«. Tisk J. Krajec nasl. Rudolfovo. Str. 80. — Knjižica obsega 87 zgledov o priprošnji sv. Antona Padovanskega. — Knjižica se je razposlala na dekanijske urade v smislu pojasnila na str. 25 »Škof. Lista« l. 1913.

Sammlung der nach geflogener mündlicher Verhandlung geschöpften Erkenntnisse des k. k. Reichsgerichtes. Von Dr. Karl Hugelmann. XIV. Teil. Viertes Heft. Str. 582. — Ta zbirka razsodb c. kr. državnega sodišča je važna tudi za duhovnike, ker vsebuje mnogo razsodb glede kongrue, na pr. str. 336—345.

Škofijska kronika.

Cerkveno odlikovanje. Za kn. šk. duhovna svetnika sta bila imenovana g. Matija Gerzin, župnik v Preserju, in g. Kozma Pavlič, župnik pri Sv. Križu pri Kostanjevici.

Premeščeni so gg.: Ivan Lovšin, župni upravitelj na Vojskem, za ekspozita v Trnje; Ivan Kmet, kaplan v Spodnji Idriji, za župnega upravitelja na Vojsko; Leopold Podlogar, kaplan v Šori, za župnega upravitelja na Gozd; Ivan Dežman, župni upravitelj na Gozdu, za kaplana v Knežaku; Mihael Perčič, kaplan v Knežaku, za kaplana v Soro.

Začasni pokoj je dovoljen Mateju Ahačiču, bivšemu ekspozitu v Trnju.

Konkurzni izpit so delali dne 8. in 9. oktobra 1913 iz II. polovice gg.: Feliks Funtek,

duhovnik v z. p. v Repnjah; Karol Gross in Ivan Kovač, prefekta v zavodu sv. Stanislava; Ivan Jaklitsch, ekspozit na Zdihovem (Oberskrill); Ivan Langerholz, kaplan v Dobu; Andrej Stenovec, kaplan v Starem trgu pri Ložu; iz I. polovice: Alojzij Kralj, kurat na Gočah, Ivan Mauser, župni upravitelj v Poljanicah; Matija Noč, kaplan v Horjulu; Jakob Omahna, kaplan v Boštanju, Ivan Strajhar, kaplan v Šent Rupertu, Ignacij Zaplotnik, mestni ka-
tehet v Ljubljani.

Umrla sta gg.: Blaž Dekleva, župnik v p. tržaškoprske škofije, 16. oktobra v Ljubljani, Rajmund Kubinek, bivši čvorneljski župnik, pri svojcih v Šleziji.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 5. novembra 1913.

Vsebina: 123. Pastirsko pismo škofov ilirske cerkvene pokrajine. — 124. Pismo duhovnikom ljubljanske škofije glede posvetitve Brezmadežni. — 125. Privilegia et facultates concessa sacerdotibus, qui Pio operi propagationis fidei operam impendunt. — 126. De vigiliis ad reliquias Martyrum persolvendis in nocte ante dedicationem. — 127. Vabilo k V. karitativnemu shodu v Brnu. — 128. Letno poročilo „Družbe treznosti“. — 129. Sistemizirane duhovniške službe. — 130. Različne opazke. — 131. Slovstvo. — 132. Škofijska kronika.